

ÎNCHEIERE

30 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de către Serghei Iosip, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului sătesc Văsieni, persoane terțe Serghei Iosip, Agenția Proprietății Publice și Agenția „Apele Moldovei” cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva deciziei din 20 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La data de 05 septembrie 2019 Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a sesizat instanța de contencios administrativ cu acțiune împotriva Consiliului sătesc Văsieni, raionul Ialoveni, prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului sătesc Văsieni, raionul Ialoveni nr. 2/16 din 17 aprilie 2019 „Cu privire la examinarea cererii lui Serghei Iosip privind abrogarea deciziilor de formare a bunurilor imobile”.

În motivarea acțiunii reclamantul a relatat că în conformitate cu art. 64 din Legea nr. 436 din 28.12.2006 a efectuat controlul sub aspectul legal al deciziei litigioase, constatând încălcarea legislației în vigoare, și anume, că Consiliul sătesc Văsieni a decis abrogarea deciziei de formare a bunurilor imobile cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 13,59 ha, nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 13,37 ha, radierea din baza de date grafică a bunurilor imobile respective, precum și înregistrarea bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 13,0 ha, contrar prevederilor art. 315 din Codul civil. Reclamantul a constatat că de fapt, statul Republica Moldova era proprietar al bunului imobil, respectiv decizia Consiliului sătesc Văsieni de a radia bunurile menționate, nefiind proprietar al bunurilor date, este una ilegală.

În acest sens, reclamantul a mai relatat că prin notificarea nr. 1304/OT4-476 a solicitat Consiliului sătesc Văsieni abrogarea deciziei menționate. În conformitate cu art. 68 din Legea nr. 436 din 28.12.2006, în urma refuzului de a abroga decizia contestată reclamantul a sesizat instanța de contencios administrativ, solicitând anularea deciziei litigioase pe cale judiciară.

Prin încheierea din 20 septembrie 2019 a Judecătoria Hîncești, sediul central s-a respins cererea depusă de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat cu privire la suspendarea deciziei Consiliului sătesc Văsieni nr. 2/16 din 17 aprilie 2019 „Cu privire la examinarea cererii lui Serghei Iosip privind abrogarea deciziilor de formare a bunurilor imobile”. (f.d. 15, vol. I)

Prin încheierile din 15 noiembrie 2019 și din 06 martie 2020 a Judecătoria Hîncești, sediul central s-au atras în proces în calitate de persoane terțe Serghei Iosip, Agenția Proprietății Publice, Agenția „Apele Moldovei”. (f.d. 39, 127, vol. I)

Prin hotărârea din 16 noiembrie 2020 a Judecătoria Hîncești, sediul central s-a admis acțiunea înaintată de către Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat și s-a dispus anularea deciziei Consiliului sătesc Văsieni nr. 2/16 din 17 aprilie 2019 „Cu privire la examinarea cererii lui Serghei Iosip privind abrogarea deciziilor de formare a bunurilor imobile”. (f.d. 173, 184-193, vol. I)

La data de 25 noiembrie 2020 Serghei Iosip, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi, a depus cerere de apel, solicitând casarea hotărârii din 16 noiembrie 2020 a Judecătoria Hîncești, sediul central cu emiterea unei noi decizii, prin care să fie respinsă integral acțiunea.

Prin decizia din 20 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Iosip Serghei și s-a menținut hotărârea din 16 noiembrie 2020 a Judecătoria Hîncești, sediul central. (f.d. 9, 10-27, vol. II)

Instanța de fond, cât și instanța de apel a reiterat că dreptul de proprietate constituie o realitate juridică garantată de art. 46 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și protejată de art. 1 din Protocolul nr.1 la Convenție. În plus, în conformitate cu art. 127 din Constituția Republicii Moldova, instanța a indicat că statul ocrotește proprietatea.

Instanțele ierarhic inferioare au reținut cu certitudine faptul că nici pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond și nici pe parcursul examinării în instanța de apel, Consiliul sătesc Văsieni nu a putut demonstra în ce temei a fost adoptată decizia nr. 07/10 din 02 noiembrie 2001, fiind astfel încălcat dreptul de proprietate al statului Republica Moldova asupra bunului imobil litigios.

Mai mult decât atât, instanța de apel a subliniat că la materialele cauzei nu se atestă careva act translativ de proprietate a iazului din proprietatea statului în proprietatea unității administrativ-teritoriale care ar demonstra legalitatea acțiunilor întreprinse de Consiliul sătesc Văsieni la înregistrarea acestuia în anul 2004 cu alt număr cadastral. În plus, la baza deciziei litigioase nu se găsește nici un înscris, care ar confirma dreptul de proprietate al autorității publice locale asupra bunurilor imobile indicate în decizie, inclusiv procesul-verbal de delimitare a terenurilor respective.

Instanța de apel a mai menționat că conform art. 6¹ alin. (1) și (2) din Codul funciar, inclus prin Legea nr. 1006-XV din 25.04.2002, terenurile, indiferent de destinație și tipul de proprietate, precum și drepturile asupra lor, sunt supuse înregistrării de stat în registrul bunurilor imobile al oficiului cadastral teritorial. La caz, instanța a evidențiat că în conformitate cu art. 500 alin. (1) din Codul civil, Consiliul sătesc Văsieni nu era în drept să decidă radierea bunurilor menționate ce se aflau în proprietatea statului Republica Moldova, deținând legal un drept de posesiuni, de folosință și de dispoziție asupra bunului.

În altă ordine de idei, instanțele au indicat că în temeiul art. 6 alin. (1) al Legii nr. 121-XVI din 04 mai 2007 și art. 8 alin. (2) al Legii nr. 523-XIV din 16 iulie 1999 cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, transmiterea terenului din proprietatea statului Republica Moldova în proprietatea autorității publice locale, poate fi efectuată doar în baza unei Hotărâri de Guvern, adoptată conform legislației în vigoare, cu acordul consiliului local respectiv, or, acest fapt nu a fost demonstrat de autoritatea publică locală.

La data de 01 iunie 2021, Serghei Iosip, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi, a depus cerere de recurs, solicitând casarea hotărârii din 16 noiembrie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul central și a deciziei din 20 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi decizii, prin care să fie respinsă integral acțiunea.

În motivarea recursului, recurentul a denunțat faptul că s-a creat o confuzie în examinarea cauzei în instanțele de judecată, și anume, faptul că acestea nu au identificat bunurile imobile indicate în această decizie și nu s-a clarificat în numerele cadastrale și situația reală din teritoriu. Potrivit recurentului, singurul argument reținut de instanțele ierarhic inferioare este faptul că Primăria satului Văsieni nu ar fi proprietara iazului Munteni și că acesta aparține de fapt statului Republica Moldova.

Recurentul a insistat să precizeze circumstanțele de fapt pentru a reda o viziune per ansamblu a litigiului. Potrivit acestuia, iazul Munteni a fost înregistrat prima dată la data de 04 ianuarie 2003 cu nr. cadastral XXXXX pe numele statului Republica Moldova și dat în arendă lui Petru Bahnari. La inițiativa mai multor locuitor ai satului, s-a făcut inventarierea terenurilor în baza deciziei Consiliului satului Văsieni nr. 07/10 din 02.11.2001 și a avut loc tentativa de a înregistra la OCT Ialoveni noul bun mobil cu nr. cadastral XXXXX pe numele autorității publice locale Văsieni. După expirarea contractului de arendă, a fost format un nou bun imobil cu nr. cadastral XXXXX conform Legii cu privire la formarea și înregistrarea bunurilor imobile, iar OTC nu a avut careva obiecții și nu a contestat nici un act administrativ emis de Primăria satului Văsieni și de Consiliul sătesc Văsieni.

Ulterior, la 29 decembrie 2010 Consiliul sătesc Văsieni a emis o decizie privind scoaterea la licitație a arendei iazului. Iazul fusese dat în arendă lui Ilie Prisăcuță până în anul 2014, după care Serghei Iosip a manifestat interesul de a lua în arendă iazul în cauză. Autoritatea locală a decis scoaterea la licitație și decizia de aprobare a rezultatelor licitației nu a fost contestată de OTC.

În aceste circumstanțe, Serghei Iosip s-a adresat Consiliului sătesc Văsieni de a abroga deciziile de formare a bunurilor imobile cu nr. cadastrale XXXXX și nr. XXXXX și de a înregistra în Registrul bunurilor imobile terenul cu nr. cadastral XXXXX. Potrivit recurentului, doar după efectuarea acestor acțiuni s-a aflat că terenul litigios cu nr. cadastral XXXXX a fost eronat înregistrat în proprietatea statului Republica Moldova și a precizat că prima înregistrare a fost una abuzivă și ilegală.

Recurentul a insistat că de mai mult de 10 ani autoritatea a încercat de a corecta erorile însă de fiecare dată procesele respective erau finalizate doar cu efectuarea unui plan cadastral nou și atribuirea unui nou număr cadastral, pe motiv că numerele cadastrale anterioare nu erau găsite în baza de date grafică a cadastrului bunurilor imobile și bunurile din fondul apelor nu puteau fi identificate în natură.

Recurentul a indicat că Curtea de Apel nu a dat o apreciere corectă probelor prezentate de către apelant, în particular scrisorii emisă de Agenția Proprietății Publice, care confirmă că bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX nu se regăsește în Registrul Patrimoniului Public ținut de Agenția Proprietății Publice, respectiv statul Republica Moldova nu ar avea drept de proprietate asupra iazului. Această constatare a reclamantului a mai probat-o prin faptul că Hotărârea de Guvern nr. 161 din 14.03.2019 unde sunt anexate toate bunurile imobile proprietate publică și privată a statului Republica Moldova lipsesc terenurile din speță. În plus, recurentul a menționat că instanța de judecată nu a dat vreo apreciere scrisorii eliberate de Agenția Apele Moldovei, respectiv bunul imobil menționat nu reprezintă proprietate de stat, iar aprecierea instanțelor de fond este una absolut eronată.

Recurentul a relatat că de fapt prima înregistrare a dreptului de proprietate asupra iazului Munteni s-a făcut în temeiul deciziei nr. 07/10 din 02.11.2001, prin care bunul imobil nr. cadastral XXXXX a fost intabulat ca proprietate a Autorității publice locale Văsieni, ulterior la 04 ianuarie 2003, în temeiul Legii cadastrului bunurilor imobile, a avut loc a doua înregistrare însă deja în proprietate statului Republica Moldova, cu nr. cadastral XXXXX.

Recurentul a subliniat faptul că Cancelaria de Stat nu a contestat decizia Consiliului sătesc Văsieni nr. 07/10 din 02.11.2001, respectiv Primăria satului Văsieni deține dreptul de proprietate asupra iazului. În plus, recurentul a mai evocat că instanța de apel a apreciat eronat faptul că statul Republica Moldova nu a transmis niciodată dreptul de proprietate asupra acestui lot autorității locale.

În ceea ce ține de legalitatea actului administrativ, recurentul a indicat faptul că pornind de la faptul că autoritatea publică locală este proprietarul efectiv al iazului și actul de constatare nr. 29165 cu scopul de a identifica iazul Munteni, în special constatarea faptului că cele trei bunuri imobile cu trei numere cadastrale diferite sunt de fapt același bun, autoritatea publică locală legal intenționa prin actul administrativ litigios să corecteze erorile comise prin radierea din Registrul bunurilor imobile a două bunuri cu ulterioara actualizare a bunului imobil rămas.

Cu referire la termenul de depunere a recursului se reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 20 aprilie 2021.

Decizia motivată a fost notificată lui Serghei Iosip și reprezentantului său Iulian Rusanovschi la data de 24 mai 2021, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei nr. DS8001659587AS și nr. DS8001659584AS. (f.d. 36, 37, vol. II)

La data de 01 iunie 2021 Serghei Iosip, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi, a depus cerere de recurs. Astfel, dreptul de contestare a fost executat în termen.

La data de 07 iunie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, Consiliului sătesc Vășieni, Agenției Proprietății Publice și Agenției „Apele Moldovei” copia recursului declarat de către Serghei Iosip. (f.d. 40, vol. II)

Agenția Proprietății Publice la data de 15 iunie 2021 a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de către Serghei Iosip. (f.d. 44-47, vol. II)

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Serghei Iosip, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de

contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Serghei Iosip, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Serghei Iosip, reprezentat de avocatul Iulian Rusanovschi, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh